Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/1804

4.4.2025

P10_TA(2024)0045

Geneticky modifikovaná kukurica MON 94804

Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. novembra 2024 o návrhu vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 94804, sú z nej zložené alebo vyrobené (D099729/02 – 2024/2841(RSP))

(C/2025/1804)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 povoľuje umiestniť na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 94804, sú z nej zložené alebo vyrobené (D099729/02),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách ([1]), a najmä na jeho článok 7 ods. 3 a článok 19 ods. 3,

— so zreteľom na hlasovanie Stáleho výboru pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá podľa článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktoré sa konalo 17. septembra 2024 a na ktorom sa rozhodlo, že sa nevydá žiadne stanovisko,

— so zreteľom na článok 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie ([2]),

— so zreteľom na stanovisko, ktoré prijal Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) 13. marca 2024 a ktoré bolo uverejnené 26. apríla 2024 ([3]),

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia, v ktorých namieta proti povoľovaniu geneticky modifikovaných organizmov (GMO) ([4]),

— so zreteľom na článok 115 ods. 2 a 3 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

A. keďže spoločnosť Bayer Agriculture BV so sídlom v Belgicku predložila 14. februára 2023 v mene spoločnosti Bayer CropScience LP so sídlom v Spojených štátoch príslušnému vnútroštátnemu orgánu Holandska v súlade s článkami 5 a 17 nariadenia (ES) č. 1829/2003 žiadosť o umiestnenie na trh týkajúcu sa potravín, zložiek potravín a krmív, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu MON 94804, sú z nej zložené alebo vyrobené (ďalej len „žiadosť“).;

B. keďže sa táto žiadosť týkala povolenia umiestňovať na trh produkty, ktoré obsahujú geneticky modifikovanú kukuricu alebo sú z nej zložené, aj na iné použitia, než sú potraviny a krmivá, s výnimkou kultivácie;

C. keďže úrad EFSA prijal 13. marca 2024 kladné stanovisko, ktoré bolo uverejnené 26. apríla 2024, pričom dospel k záveru, že geneticky modifikovaná kukurica je rovnako bezpečná ako jej tradičný ekvivalent a testované geneticky nemodifikované odrody kukurice, pokiaľ ide o potenciálne účinky na zdravie ľudí a zvierat a na životné prostredie;

([1]) Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([2]) Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([3]) Vedecké stanovisko pracovnej skupiny EFSA pre geneticky modifikované organizmy k posúdeniu geneticky modifikovanej kukurice MON 94804 na použitie v potravinách alebo krmivách podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 (žiadosť GMFF-2022-10651), vestník EFSA 2024; 22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.
([4]) Európsky parlament prijal vo svojom ôsmom volebnom období 36 uznesení a v deviatom volebnom období 38 uznesení, v ktorých namieta proti povoľovaniu GMO.

D. keďže geneticky modifikovaná kukurica bola geneticky vyvinutá tak, aby produkovala umelú miRNA určenú na selektívne potlačenie dvoch génov v rámci väčšej génovej skupiny zapojených do biosyntézy kyseliny giberelínovej (GA), čím sa zníži výška rastliny;

Nevyriešené otázky týkajúce sa účinkov umelej miRNA

E. keďže zavedenie umelej miRNA nielenže zasahuje do cielených génov, ale zahŕňa aj iné regulačné funkcie; keďže miRNA sa v rastline ďalej pretvára, a tým interaguje so špecifickými rastlinnými enzýmami; keďže jej účinky sa v mnohých prípadoch neobmedzujú na cieľový gén, ale často zahŕňajú metabolické kaskády niekoľkých stoviek ďalších génových funkcií;

F. keďže žiadateľ predkladá nedostatočné a neúplné údaje o interakciách medzi umelou miRNA, produktmi vznikajúcimi z ďalších procesov v bunkách, pretrvávaním týchto molekúl v bunkách a ich interferenciou v iných regulačných sieťach;

G. keďže záver úradu EFSA, že umelá miRNA nepredstavuje riziko toxicity pre ľudí a zvieratá, sa opiera o domnienku, že umelá miRNA rýchlo degraduje; keďže však vo viacerých štúdiách vrátane štúdie, ktorú cituje na podporu tohto tvrdenia ([5]), sa uvádza, že miRNA možno odobrať z čriev za podpory určitých mechanizmov;

Nevyriešené otázky týkajúce sa účinkov znížene hladiny giberelínov

H. keďže, ako zdôraznili odborníci z členských štátov ([6]), gibberelíny sú hlavnými regulátormi rôznych fyziologických procesov v rastlinách;

I. keďže okrem vzrastu rastlín giberelíny regulujú aj klíčivosť a kvitnutie, zohrávajú úlohu pri regulácii tolerancie stresu a sú súčasťou procesov komplexnej regulácie na krížovú komunikáciu s inými rastlinnými hormónmi na rôznych signálnych dráhach, akými sú fyziologické procesy ovplyvňujúce zloženie rastlín; keďže giberelíny sú tiež zapojené do imunitnej reakcie rastlín na patogény;

J. keďže žiadateľ nepreskúmal väčšinu vplyvov na tieto rôzne procesy okrem potenciálnych účinkov na klíčivosť, kvitnutie a hmotnosť zŕn;

K. keďže expresia génov a jej vplyv na produkciu bioaktívnych giberelínov a metabolický vplyv sa skúmali len v poľných podmienkach bez osobitných stresových faktorov, pričom je známe, že geneticky modifikované organizmy sa podieľajú na mnohých biotických a abiotických stresových reakciách;

Zníženie závislosti od dovážaných krmív

L. keďže jedným z ponaučení z krízy spôsobenej ochorením COVID-19 a zo stále prebiehajúcej vojny na Ukrajine je potreba, aby Únia ukončila závislosť od niektorých kritických materiálov; keďže v poverovacom liste dezignovanému komisárovi Christophovi Hansenovi ho predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová žiada o to, aby preskúmal spôsoby, ako znížiť dovoz kritických komodít ([7]);

Pripomienky príslušného orgánu členského štátu a zainteresovaných strán

M. keďže členské štáty predložili úradu EFSA počas trojmesačného konzultačného obdobia ([8]) mnohé kritické pripomienky vrátane toho, že giberelíny sú hlavnými regulátormi rôznych fyziologických procesov v rastlinách, najmä v súvislosti s biotickými a abiotickými stresujúcimi faktormi, že údaje, ktoré poskytol žiadateľ, sú neúplné pri posudzovaní potenciálneho vplyvu znížených hladín giberelínov na všetky tieto procesy a že rozmanitosť v poľných skúškach je nedostatočná; keďže členské štáty tiež kritizovali nedostatok údajov o rizikách, ktoré predstavuje možná

([5]) Dávalos, A., Henriques, R., Latasa, M. J., Laparra, M., & Coca, M. (2019). Literature review of baseline information on non-coding RNA (ncRNA) to support the risk assessment of ncRNA-based genetically modified plants for food and feed [Prehľad literatúry obsahujúcej základné informácie o nekódujúcej RNA (ncRNA) na podporu posúdenia rizika geneticky modifikovaných rastlín na báze ncRNA v prípade potravín a krmív]. Podporné publikácie úradu EFSA, 16(8), EN-1688. https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2019.EN-1688.

([6]) Príloha 8 k vedeckému stanovisku pracovnej skupiny úradu EFSA pre geneticky modifikované organizmy k posúdeniu geneticky modifikovanej kukurice MON 94804 na použitie v potravinách alebo krmivách podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 (žiadosť GMFF-2022-10651), vestník EFSA 2024; 22(4):8714, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8714.

([7]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

([8]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8714&file=efs28714-sup-0008-Annex8.pdf.

dlhodobá stabilita umelej miRNA v rastline alebo skutočnosť, že nezanedbateľná časť modifikovanej DNA je náchylná na odber z čriev zvierat alebo ľudí, ako aj to, že poskytnuté údaje nepreukazujú, že prenos génov z rastliny na baktérie je nepravdepodobný;

N. keďže v nariadení (ES) č. 1829/2003 sa uvádza, že geneticky modifikované potraviny alebo krmivá nesmú mať nepriaznivé účinky na ľudské zdravie, zdravie zvierat alebo na životné prostredie, a vyžaduje sa, aby Komisia pri príprave svojho rozhodnutia vzala do úvahy všetky relevantné ustanovenia práva Únie a iné oprávnené skutočnosti, ktoré sú podstatné na prerokovanie záležitosti;

Nedemokratické rozhodovanie

O. keďže Európsky parlament vo svojom ôsmom volebnom období prijal celkovo 36 uznesení, v ktorých namietal proti tomu, aby sa GMO uvádzali na trh na použitie v potravinách a krmivách (33 uznesení) a GMO sa v Únii pestovali (tri uznesenia); keďže v deviatom volebnom období Európsky parlament prijal 38 námietok proti uvedeniu GMO na trh;

P. keďže Komisia naďalej povoľuje GMO, hoci si sama uvedomuje nedostatky z hľadiska demokracie, nízku podporu členských štátov a námietky Európskeho parlamentu;

Q. keďže nie je potrebná žiadna zmena právnych predpisov, aby Komisia nemala možnosť povoľovať GMO, ak sa v odvolacom výbore nedosiahne kvalifikovaná väčšina členských štátov v prospech povolenia ([9]);

R. keďže Stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat uvedený v článku 35 nariadenia (ES) č. 1829/2003 pri hlasovaní 17. septembra 2024 nezaujal žiadne stanovisko, čo znamená, že povolenie nepodporila kvalifikovaná väčšina členských štátov;

1. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie prekračuje rámec vykonávacích právomocí stanovených v nariadení (ES) č. 1829/2003;

2. domnieva sa, že návrh vykonávacieho rozhodnutia Komisie nie je v súlade s právom Únie, pretože nie je zlučiteľný s cieľom nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktorým je podľa všeobecných zásad uvedených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ([10]) poskytovať základ na zabezpečenie vysokej miery ochrany ľudského života a zdravia, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, životného prostredia a záujmov spotrebiteľov v súvislosti s geneticky modifikovanými potravinami a krmivami a súčasne zabezpečovať efektívne fungovanie vnútorného trhu;

3. žiada Komisiu, aby stiahla svoj návrh vykonávacieho rozhodnutia a aby predložila výboru nový návrh;

4. víta to, že Komisia v liste z 11. septembra 2020 adresovanom poslancom konečne uznala, že pri rozhodovaní o povoleniach pre GMO treba zohľadňovať otázku udržateľnosti ([11]); vyjadruje však hlboké sklamanie nad tým, že Komisia naďalej povoľuje dovoz GMO do Únie napriek neprestajným námietkam Európskeho parlamentu a väčšiny členských štátov hlasujúcich proti;

5. opätovne vyzýva Komisiu, aby zohľadnila záväzky Únie vyplývajúce z medzinárodných dohôd, ako je Parížska dohoda o zmene klímy, Dohovor OSN o biologickej diverzite a ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja; opakuje svoju výzvu, aby bola k návrhom vykonávacích aktov priložená dôvodová správa, v ktorej sa vysvetlí, ako sa v nich dodržiava zásada „nespôsobovať škodu“ ([12]);

6. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

([9]) Ak udelenie povolenia v odvolacom výbore neschváli kvalifikovaná väčšina členských štátov, Komisia podľa článku 6 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 môže, ale nemusí dané povolenie udeliť.

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, 1.2.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([11]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([12]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 15. januára 2020 o Európskej zelenej dohode (Ú. v. EÚ C 270, 7.7.2021, s. 2), odsek 102.